

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001318

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смаглюк Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Smahliuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 054

Назва наукової спеціальності: Соціологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Соціологія

Дата захисту: 12-06-2026

Спеціальність за освітою: Економіка підприємства

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13059

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 04.51.61, 04.51.67, 04.51.69, 04.61

Тема дисертації:

1. Раннє статеве життя підлітків у соціолого-правовому вимірі
2. Early sexual life of adolescents in sociological and legal terms

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено соціологічному аналізу раннього статевого життя підлітків у межах соціології девіацій і права. Визначено його детермінанти, наслідки та соціальні ризики в умовах війни, обґрунтовано соціально-правові механізми їх мінімізації. На основі теоретичного й емпіричного аналізу запропоновано правові, соціально-педагогічні та психологічні заходи його упередження. У першому розділі раннє статеве життя підлітків обґрунтовано як багатофакторне соціальне явище, зумовлене біологічними, психологічними, соціальними та воєнно-травматичними чинниками. Визначено статеву самосвідомість як ключовий регулятор поведінки підлітків; доведено, що її недостатня сформованість спричиняє девіації та імпульсивність. Удосконалено модель детермінант, що впливають на статеву поведінку підлітків із урахуванням впливу війни й цифрового середовища, уточнено зміст поняття «статеве повноліття» як соціально-правової властивості особи. У другому розділі здійснено комплексний аналіз соціально-правових аспектів раннього статевого життя підлітків. Розглянуто еволюцію норм захисту статевої недоторканості у низці зарубіжних країн, чинне законодавство України та міжнародні стандарти. Встановлено, що правове

регулювання статеких відносин з неповнолітніми в Україні загалом відповідає міжнародним підходам, однак потребує уточнення вікових критеріїв і посилення превентивної складової, особливо в умовах воєнного стану. Обґрунтовано необхідність удосконалення законодавства шляхом деталізації складів правопорушень і розвитку механізмів захисту неповнолітніх. У третьому розділі на основі емпіричного дослідження (на прикладі м. Кривий Ріг) виявлено регіональні особливості раннього статевого життя підлітків в умовах війни. Встановлено ключову роль сім'ї, однолітків, медіа та освітніх інституцій як агентів соціалізації. Зафіксовано зниження віку сексуального дебюту та суперечливість статевої самосвідомості підлітків, що поєднує відносну поінформованість із недостатнім рівнем правових знань. Визначено основні соціальні ризики: небажана вагітність, порушення психосексуального розвитку та випадки насильства. Розроблено соціально-правовий механізм запобігання ранньому статевому життю підлітків, що передбачає вдосконалення законодавства, розвиток превентивних програм і міжінституційну взаємодію. Теоретичне значення полягає в поглибленні розуміння детермінант, наслідків та чинників раннього статевого життя підлітків у контексті соціології девіацій і права. Практичне — у використанні результатів для вдосконалення політики та програм профілактики і захисту підлітків.

2. This dissertation is devoted to a sociological analysis of early sexual activity among adolescents within the framework of the sociology of deviance and law. It identifies its determinants, consequences, and social risks in wartime conditions, and substantiates the socio-legal mechanisms for minimizing them. Based on theoretical and empirical analysis, legal, socio-pedagogical, and psychological measures for its prevention are proposed. In the first chapter, early sexual activity among adolescents is substantiated as a multifactorial social phenomenon determined by biological, psychological, social, and war-related traumatic factors. Sexual self-awareness is identified as a key regulator of adolescent behavior; it is demonstrated that its insufficient development leads to deviance and impulsivity. The model of determinants influencing adolescents' sexual behavior has been refined to account for the impact of war and the digital environment, and the concept of "sexual maturity" as a socio-legal attribute of the individual has been clarified. The second chapter provides a comprehensive analysis of the socio-legal aspects of adolescents' early sexual activity. It examines the evolution of norms protecting sexual integrity in a number of foreign countries, current Ukrainian legislation, and international standards. It has been established that the legal regulation of sexual relations with minors in Ukraine generally corresponds to international approaches, but requires clarification of age criteria and strengthening of the preventive component, especially under martial law. The necessity of improving legislation by detailing the elements of offenses and developing mechanisms for the protection of minors is substantiated. In the third chapter, based on an empirical study (using the example of the city of Kryvyi Rih), regional characteristics of adolescents' early sexual lives in wartime conditions were identified. The key role of the family, peers, the media, and educational institutions as agents of socialization was established. A decrease in the age of sexual debut and the ambivalence of adolescents' sexual identity—combining relative awareness with insufficient legal knowledge—have been documented. The main social risks have been identified: unwanted pregnancy, disturbances in psychosexual development, and cases of violence. A socio-legal mechanism has been developed to prevent early sexual activity among adolescents, which involves improving legislation, developing preventive programs, and fostering inter-institutional cooperation. The theoretical significance lies in deepening the understanding of the determinants, consequences, and factors of early sexual activity among adolescents in the context of the sociology of deviance and law. The practical significance lies in using the results to improve policies and programs for the prevention and protection of adolescents.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Лобанова А. С., Смаглюк О. А. Раннє статеве життя підлітків як соціальна проблема: правові засади, причини і наслідки. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. Вип. 48. С. 140–146.
- Смаглюк О. А. Раннє статеве життя підлітків: соціальна ситуація в Україні. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. Вип. 49. С. 171–175
- Смаглюк О. А., Лобанова А. С. Стан статевої самосвідомості підлітків промислового регіону в умовах війни: емпірична верифікація. Габітус. 2025. Вип. 72. С. 31–37.
- Смаглюк О. А. Соціолого-правовий аспект проблеми ранніх статевих взаємин підлітків в умовах війни. Габітус. 2025. Вип. 75. С. 81–85.
- Smagliuk O. Criminal responsibility for sexual intercourse with the person under the age of 16 according to criminal legislation of foreign countries and Ukraine. Anale științifice ale Academiei «Ștefan cel Mare» a MAI al RM. Științe socioumanea. 2020. С. 194–204.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U001291

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лобанова Алла Степанівна

2. Alla Lobanova

Кваліфікація: д. соц. н., професор, 22.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3852-2675

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нечітайло Ірина Сергіївна

2. Iryna S. Nechitailo

Кваліфікація: д. соц. н., професор, 22.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0656-0370

Додаткова інформація: Scopus Author ID: ID: 58135551000;
<https://scholar.google.com/citations?user=7EBNSuQAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зубарев Олександр Сергійович

2. Oleksandr S. Zubarev

Кваліфікація: к. соц. н., доц., 22.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9722-2851

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Василюк Тамара Григорівна

2. Tamara H. Vasyliuk

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7770-1575

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черноус Людмила Сергіївна

2. Liudmyla S. Chernous

Кваліфікація: к. соц. н., доц., 22.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0916-7205

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Калашнікова Людмила Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Калашнікова Людмила Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Данченко Тетяна Сергіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна